Politični pregled.

Božično darilo za kmete. Lansko leto je dobilo avstrijsko kmetijstvo od državne zbornice božično darilo, katerega čuti še danes v nazadovanju svojega gospodarstva. In letos moramo poročati zopet o takem žalostem božičnem darilu. Ravno pred božičnimi prazniki je namreč avstrijska državna zbornica z enim glasom večine sprejela t. zv. „Ermächtigungsgesetz“, to je ono postavo, ki daje vladi pravico, podaljšati nesrečno trgovinskopogodbo s Srbijo. Vlada je dosegla s tem glasovanjem veliki uspeh. Ali avstrijsko kmetijstvo je glede živinoreje zelo oškodovano. Tej postavi sledile bodejo kmalu trgovinske pogodbe z Bulgarijo in Rumunsko. Tudi te bodejo sprejeli. In potem se bode pač tudi dovolilo uvoz mesa iz Argentinije. To bodejo smrtni udarci za avstrijsko živinorejo, ki se že doslej vsled nesrečne vladine politike ni mogla razvijati. Vbogi kmetje!

Glede bede na Koroškem, zlasti v okraju Velikovec, vložil je napredni poslanec Nagele v državni zbornici nujnostni predlog. Omenil je zlasti hudo pomanjkanje krme, ki je nastalo vsled suše in poškodovanje poljskih plodov po mrčesju. Predlog zahteva: 1. c. k. vlado se opozarja, da naj potrebne poizvedbe takoj preskrbi in da naj težko poškodovanim občinam iz državnega denarja takoj primerno podporo podeli. 2. Državnim organom se naloži, da naj se pri dviganju davkov ozirajo na žalostne razmere kmetov in da naj zavlečejo eksekucije davkov ali pa naj davka v posebnih slučajih sploh odpišejo.

Srbska vlada je sklenila, da se pridruži predlogu avstro-ogrske vlade, da se podaljša trgovinsko pogodbo z obema državama provizorično zopet za tri mesece. Seveda, kajti le Srbija ima od te pogodbe dobiček!

Srbija pred bankerotom. Listi poročajo, da stoji Srbija pred velikansko katastrofo, v kateri bode kraljevska družina skoraj gotovo izginila. Dolgovi so od lanskega leta za 50 milijonev frankov narasli, dohodki iz davkov in monopolov pa grejo nazaj. Vlada si hoče izposoditi 200 milijonev. Ali vsi poznavalci razmer trdijo, da se ne da pomagati.

Roparski umori na Srbskem. Vlada na Srbskem je vpeljala splošno ljudsko oboroženje. Vsled tega se je zvišalo število roparskih umorov. Pretekli teden se je na Srbskem zgodilo 31 roparskih umorov. Vlada je zdaj izdala odredbo, da se mora vsakega roparskege morilca na smrt obsoditi. Pravzaprav sliši srbska vlada na vislice, ker je tako bedasto orožje neizobraženim banditom v roke dals!

Dolgovi kralja Petra postajajo vedno bolj silni. Kralj ne more poplačati dolgove svojega sinčeka Jurčka in je tudi ostavil plačila svojemu bratu princu Arsenu. Javnost ve za sledeče Peterčkove dolgove: 1 milijon frankov pri neki berolinski banki; 600.000 pri neki dunajski banki; 1½ milijona frankov pri neki francoski banki. In tako „spufana“ kraljevska družina bi se rada vojskovala. Svoj dolg naj raje poplača!

Srbi — za vojsko. Iz Srbije se vrnivši general Lipowatz je izjavil ruskim oficirjem odkrito, da bode Srbija najdalje v dveh mesecih Avstro-Ogrski vojsko napovedala(?).

Boji na meji. 23. dec. korakala je v bližini Zvornika ob reki Drina avstrijska orožniška patrulja. Drina je meja proti Srbiji. Kar nakrat zadonijo na srbski strani zahrbtno streli in eden avstrijskih orožnikov se zgrudi težko ranjen na tla. Orožniki so pričeli tudi streljati in so ubili dva Srba. Ne ve se še, je-li so bili to srbski kmetje ali vojaki. Vsekakor je položaj na meji zelo resen.

Srbski prestolonaslednik Jurček je sicer še moker za ušesi, ali dolga ima pa že precej. Listi poročajo, da znaša skupna svota njegovih dolgov 300.000 frankov. Večinoma je izdal ta denar v panslavistične namene za pripravljanje ustaje. Vbogi revolver-Peter, ali ne moreš svojega propalega sinkoto pošteno prelasati? Za take pobaline velja le — brezovka!

Od črnogorske meje. Listi poročajo, da je glasom nekega vojaškega pisma večja četa Črnogorcev prišla čez avstrijsko mejo, da bi poskusila zastrupiti vse studence. Med prebivalstvom je velikanski strah. Voda iz vseh vodnjakov se je odposlala na Dunaj, da se jo preišče. Vsi vodnjaki so vojaško zastraženi.

Nemščina v angleških šolah. Letna konferenca ravnateljev višjih šol na Angleškem je sklenila predlagati, da se sviša število ur poduka v nemščini, ker je to priporočati iz idealnih in praktičnih vzrokov. Angleži, ki so svetovni narod, uvidevajo velikanski pomen nemščine, naši prvaki pa kot člani malega naroda so tudi nasprotniki nemščine.

Klerikalni napadalec. Francoskega predsednika Fallieresa je neki klerikalni nahujskanec na cesti napadel in tepel. Kakor znano, so klerikalci na Francoskem pravcati ustaši in delajo v potrebi tudi z revolverji in bombami.

Vinska kriza v Italiji. V Italiji so pridelali v poslednjih letih toliko vina, da ni pridelana množina istega v nikakem pravem razmerju z odjemalci ali konsumenti. V letih 1886 do 1890 so pridelali redno vsako leto približno 30 milijonev hektolitrov. Leta 1907 so pa pridelali 54 milijonov hektolitrov. Ker spečajo ali prodajo le 34 milijonov, ostaja jim 16 milijonov hektolitrov. Ker so pridelali preveč vina, je cena istemu zelo padla. Vina srednje kakovosti, ki so se prodajala poprej po 30—40 lir hektoliter, so padla na 12—15 lir. V državi sami ne spečajo nič več vina, nego so ga poprej, a tudi izvozi se ga ne bogve koliko več, nego poprej. Na zunanjih trgih jim delajo konkurenco francoska vina, a vrh vsega je bila odpravljena leta 1907 avstrijska vinska klavzula, vsled česar ostaja tam onih 872.000 hektolitrov vina, ki se jih je uvažalo prej v Avstrijo.

Nabirajte nove naročnike. Čimveč naročnikov bode imel „Štajerc“, temvečji bode in temveč vsebine bode prinašal. Vsak prijatelj naj stori svojo dolžnost! **Zahtevajte** „Štajerca“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah, kjer zahajajo naprednjaki. **Vsi na delo za edini napredni ljudski list!**

Boji v Brežicah na Savi.

Te dni podali so napredni poslanci Marckhl in tovariši v državni zbornici interpelacijo glede nečuvane prvaške gonje v Brežicah. Tej velezanimivi interpelaciji posnemamo:

Neki konzorcij slovenskih ljudskih hujskačev je vprizoril proti mestni šparkasi v Brežicah bojkotni boj. V tem boju rabi seveda tudi najbolj nepoštena in zaničljiva sredstva. Žalibog v to pristojne oblasti proti temu hujskajočemu nastopanju ne delujejo dovolj odločno. Nasprotno, te ljudske hujskače se trpi in celo podpira v njih gonji.

Omenjeni prvaški konzorcij je pričel torej boj proti nemški šparkasi in to iz dveh razlogov: prvič zato, ker je šparkasa nemška in ker imajo prvaki edini cilj, uničiti in škodovati vsemu, kar je nemškega ali Nemcem prijaznega. Drugič pa zato, ker se je mislilo z oškodovanjem mestne šparkase zboljšati žalostni položaj prvaške posojilnice v Brežicah. Takega zboljšanja bi prvaška posojilnica nujno potrebovala. Kajti ta posojilnica ne stoji pod nobenim oblastvenim nadzorstvom. V svojem računskem zaključku za l. 1907 kaže prvaška posojilnica, da je splošno nazadovala in to glede števila svojih članov, glede naraščanja svojih vlog, kakor tudi glede svojih posojil. To naj dokazujejo številke! Leta 1907 je štela prvaška posojilnica v Brežicah na novih članih 363, na novih dolžnikih 668, na novih vlogah 973.466 K 56 h in na novo izplačanih posojilih 511.386 K 13 h. In eno leto pozneje (1907) je štela na novih članih 173 (za 190 manj kot prejšno leto), na novih dolžnikih le še 413 (za 255 manj), na novih vložbah le še 701.654 K 04 h (torej za 271.812 K 52 h manj), na novo dovoljenih posojilah pa samo še 254.860 K 87 h (to je za 256.525 K 26 h manj!). V teh številkah se kaže velikansko nazadovanje prvaške posojilnice v Brežicah. Pri temu je treba še pomisliti, da ima prvaška posojilnica samo 20.000 K rezervnega sklada, nemška mestna šparkasa pa skoraj 3 krat toliko, to je 60.000 K.

V teh številkah se kaže vsa razlika med prvaško posojilnico in napredno mestno šparkaso! In edino zato skušajo prvaki tudi spodgrebsti vpliv nemške šparkase. Znani dr. Benko-Cvenkovič, ki je prišel v državni zbor, kakor Pilat v krščansko vero, je vložil vsled tega 14. p. m. interpelacijo, ki kar mrgoli neresnic in laži. Ta nesramni plod Benkovičevega jezuvitizma se je potem razširjeval potom posebne, nepostavne izdaje zloglasne cunje „Posavska straža“. V tej cunji se napada na eni strani „Deutsches Haus“, na drugi pa šparkaso in sicer na tako falotski način, da ni za popisati. Kar se tiče društva „Nemški dom“, to prvaške lopove sploh nič ne briga. Brigajo naj se za svoje „narodne dome“ širom Štajerske, ki stojijo vsi pred polomom. Benkovičeva banda laže, da je „Nemški dom“ samo 160.000 K vreden. Res pa je, da ga cenijo strokovnjaki na 255.000 K. Zlagana je tudi trditev, da dolguje „Nemški dom“ mestni šparkasi brez hipotečnega pokritja 18.000 K. In zlagano je nadalje, da je šparkasa temu društvu 31.000 K posodila. Z eno besedo: — vse, prav vse prvaške trditve so nesramno obrekovanje. Vloge v mestni šparkasi so popolnoma varne in prvaška obrekovanja imajo edino ta namen, da bi oblast ogoljufala, vložnike vznemirila in šparkaso oškodovala. Ponavljamo pri temu še enkrat, da ima mestna občina Brežice jamstvo za vloge v mestni šparkasi, da je torej vsaka izguba naravnost izključena.

Potem navede Benkovičeva nemoralna cunja sedem slučajev dovoljenja posojil. V teh ceni Benkovič kar „po svoje“ vrednost hipotek. Svoje advokatske račune zna Benkovič veliko bolje ceniti . . . Res je, da znašajo dotične hipoteke sledečo vrednost: 11.400 K, 8.000 K, 40.000 K, 20.000 K, 6.000 K in 2.5000 K. V vseh teh slučajih je dana za šparkaso popolna varnost in je temu še pripomniti, da raste vrednost hiš v Brežicah 5 let sem prav pomembno. Dokaz temu je zadruga „Lastni dom“, kateri načeluje sam dr. Benkovič. Ta obstoji iz male hiše, katero je neka Marija Mrass l. 1903 za 15.400 K kupila in leta 1907 za 24.400 K prodala. V stirih letih je narasla torej vrednost prvaške bajte za 9.000 K.

Prvaki naj bi torej le svoje „gospodarstvo“ opazovali. Zanimiv je v tem oziru „narodni dom“, ki je bil kupljen za 45.000 K. Danes je napisano v računu prvaške posojilnice, da je „narodni dom“ skoraj sedemkrat toliko, namreč 267.177 K vreden!!! Ali je to resnična vrednost.? Ali je to sploh mogoče? Benkovič naj enkrat o tej zadevi govori.

Pa še nekaj številk iz „gospodarstva“ prvaške posojilnice v Brežicah. Hiša dr. Strašeka se je nakupila za 22.000 K; posojilnica jo je hipotečno obtežila z svoto 27.000 K. Realiteta št. 49 k. občine Trnje je bila l. 1907 kupljena za 1.800 K; posojilnica je dala isti dan nanjo 1.900 K. Hiša zakonskih Stolej se je nakupila za 4.000 K; prvaški „Lastni dom“ ji je posodil nato 7.400 K!!! In zdaj vprašamo: ali je to „gospodarstvo“?

Taki ljudje, ki nimajo niti pojma o gospodarskem delu, ki mečejo s tujimi denarji okoli kakor svinja z otrobi, hočejo napadati in kritikovati fundirane resne napredne šparkase. Vložnikom mestne šparkase se ne more nič esar zgoditi. Prvaška podjetja pa bodejo začela pokati . . .

Pametni ljudje gredo torej v napredna podjetja . . .

Zima

je tu! Čuvajte nesrečne ptičke, ki so ji izročeni na milost in nemilost! Dajajte ptici hrano! Po leti vam bode vse stoterokrat poplačala!

Dopisi.

Iz ormoškega okraja. V mariborskem „Slov. sleparju“ je neko budalo pisalo v številki 49 na strani 4, da naš Velikonedeljski štacunar g. Škvorc daje med sv. mašo „Štajerca“ čitati in da ljudje tam ostajajo ter žganje pijejo. Kaj li